

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19013/2024
17.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Милутин Димитријевић и Никола Живуловић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда Крагујевцу Гж 2098/23 од 09.05.2024. године, у седници одржаној 17.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда Крагујевцу Гж 2098/23 од 09.05.2024. године, у ставу другом, тачка 2. и 3. изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П 175/23 од 07.04.2023. године, ставовима првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужили на име накнаде нематеријалне штете исплати укупно 2.355.000,00 динара и то: због неоснованог лишења слободе износ од 1.605.000,00 динара; претрпљеног страха 500.000,00 динара; претрпљених физичких болова 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 07.04.2023. године, до исплате, а одбијен део тужбеног захтева преко досуђеног износа 2.355.000,00 динара, до укупно траженог износа нематеријалне штете од 4.710.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужили накнади трошкове поступка у износу од 350.725,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2098/23 од 09.05.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужили на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 1.605.000,00 динара, са законском затезном каматом од 07.04.2023. године до

исплате. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у преосталом делу става првог, ставовима другом и трећем изреке, тако што је обавезана тужена да тужили да на име накнаде због неоснованог лишења слободе поред износа досуђеног ставом првим изреке првостепене пресуде, плати још 395.000,00 динара, са законском затезном каматом од 07.04.2023. године до исплате, а одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да исплати тужили, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе преко досуђеног износа од 2.000.000,00 динара за износ од још 1.210.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 1.000.000,00 динара, - због претрпљених физичких болова износ од 500.000,00 динара, и обавезана тужена да тужили на име трошкова првостепеног поступка исплати 479.125,00 динара. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става другог тачка 2. и 3. изреке, како произлази из образложења, тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП), и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда из члана 374. став 1. ЗПП које су предвиђене као дозвољени разлог за ревизију по члану 407. став 1. овог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је лишена слободе 08.10.2016. године, због сумње да је извршила кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, из члана 246. став 3 у вези става 1. КЗ, што је потврђено решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Ужицу од 10.10.2016. године. Тужили је притвор продужаван, из разлога прописаних чланом 211. став 1. тач. 4. ЗКП, односно због могућности настанка узнемиравања јавности. Решењем Вишег суда у Ужицу од 21.06.2017. године, притвор је укинут и одређена је мера забране напуштања стана са применом електронског надзора, која је укинута решењем Вишег суда у Ужицу од 25.08.2017. године. Тужила је била неосновано лишена слободе укупно 321 дана, (257 дана у притвору и 64 дана забрана напуштања стана уз електронски надзор). Правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу К 15/17 од 25.08.2017. године, тужила је ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело поводом кога је лишена слободе. У време одређивања притвора имала је 37 година, била је приватни предузетник 15 година и уживала значајан углед у граду. Услови у притвору су били лоши, просторија је била мала и прљава, вођена је медијска хајка, а након што је пуштена на слободу, средина у којој живи је променила однос према њој. Према налазима и мишљењима судских вештака утврђено је да тужила има аутоимуноу болест-Хашимото у виду хроничног имуногеног тироидитиса, чији узрок је генетска предиспозиција, (вештака ендокринолога), да је у време притвора трпела физичке болове због већ постојећих гинеколошких проблема, да је у марту месецу 2016. године прекинута трудноћа тужиле и да код тужиле постоји секундарни инфертилитет а не урођени стерилитет, (вештака гинеколога), да су у време боравка у затворским

условима, душевне патње и болови, као и страх били средњег интензитета, док је у време кућног притвора страх био благог и средњег интензитета.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилји припада право на накнаду нематеријалне штете коју је претрпела због неоснованог лишења слободе, као и накнада за претрпљени страх и претрпљене физичке болове, сходно члану 200. ЗОО и члану 583. Закона о кривичном поступку. Првостепени суд је, узимајући у обзир све објективне и субјективне околности, а нарочито налазећи да постоји допринос тужилје настанку штетног догађаја од 50%, оценио да је постављени захтев тужилје делимично основан, и да висина правичне новчане накнаде због неоснованог лишења слободе износи 1.605.000,00 динара, претрпљеног страха 500.000,00 динара, и претрпљених физичких болова 250.000,00 динара. Наведене новчане износе, као правичну накнаду, досудио јој је са законском затезном каматом на основу члана 277. став 1. ЗОО при чему је и истовремено одбио захтев тужилје по тим правним основима преко досуђене накнаде, као превисоко постављен.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама странака делимично преиначио првостепену пресуду тако што је обавезао тужену да тужилји на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати још 395.000,00 динара, укупно 2.000.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом, док је у преосталом делу одбио тужбени захтев преко досуђеног, до траженог износа. Налазећи да душевни болови услед неоснованог лишења слободе представљају јединствен вид штете који обухвата све штетне последице нематеријалне штете везане за личност оштећене које су проистекле из неоснованог лишења слободе као и да претрпљени страх тужилје не превазилази ниво страха који би оправдавао досуђење посебне накнаде за овај вид штете, закључио да тужилји не припада посебна накнада по овом основу и у том делу одбио захтев у целости.

По налажењу Врховног суда, неосновано се наводима ревизије истиче да је материјално право од стране другостепеног суда погрешно примењено приликом утврђења права и одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе. Правилно је другостепени суд закључио да се у овом случају ради о јединственом виду нематеријалне штете, а разлоге које је навео у свему прихвата и ревизијски суд.

Остварење права на накнаду штете због неоснованог лишења слободе, која обухвата све штетне последице изазване боравком у притворским условима, не искључује могућност истицања посебних захтева за накнаду нематеријалне штете услед тежих облика угрожавања психичког и физичког интегритета притвореног лица или наступања теже болести. Ипак, да би дошло до остварења наведеног права, описана повреда интегритета и здравља мора да буде у јасној узрочно-последичној вези са боравком у притворским условима. У конкретном случају, душевне патње тужилје изазване притворским условима представљају класичне облике повреде права личности које се у целости компензују досуђивањем јединствене накнаде за неосновано лишење слободе. Исто тако, исправно суд закључује да претрпљени страх не оправдава досуђивање посебне новчане накнаде у смислу члана 200. Закона о облигационим односима, јер није утврђено да је по том основу за тужилју настао посебан вид штете, независан од нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе као јединственог вида нематеријалне штете за повреду права личности до које

је дошло приликом лишења слободе и при чему страх није нарушио психичку равнотежу тужиле нити је оставио последице на њено душевно здравље у виду настанка психичких обољења.

Приликом одмеравања висине накнаде за тражени вид штете, по оцени Врховног суда, другостепени суд је водио рачуна о свим објективним и субјективним околностима које утичу на природу, тежину и трајање душевних болова насталих услед неоснованог лишења слободе, као што су природа и тежина кривичног дела које је тужилци стављено на терет, дужина трајања лишења слободе (321 дана), животно доба, породични и лични статус, углед који је оштећена уживала у својој животној и радној средини, последице лишења слободе на здравствено стање, тешке услове боравка у притвору, однос средине према тужилци након лишења слободе као и значај повређеног добра и циљ коме служи ова накнада. Имајући у виду наведено Врховни суд сматра да је у конкретном случају за овај јединствени вид штете правилно одмерена правична новчана накнада и да досуђен износ тужилци пружа сатисфакцију за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе. Наведени износ одговара значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, јер би досуђење већег износа погодовало тежањама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом у смислу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима.

Ни осталим наводима у ревизији, које је овај суд такође ценио, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке, због чега их посебно није образложио.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета применом чл. 165. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужиле одбијена као неоснована, одбијен је и захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 165. у вези члана 153. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић